

Ecologische Verbindingszone Kibbelvaart-Halderberge

Beheer- en onderhoudsplan

Culemborg, 04 maart 2016

Opgesteld op uitnodiging van: Waterschap Brabantse Delta

Status uitgave: definitief, versie 2.0
Datum uitgave: 04 maart 2016
Titel: Ecologische Verbindingszone Kibbelvaart-Halderberge
Subtitel: Beheer- en onderhoudsplan
Samenstellers: ing. J.M.A. (Jos) van den Hurk
Ing. E.A. (Edwin) van Mameren

Project nr.: 086-15-BWZ
Projectleider: drs. ing. M.M.A.M. (Marcel) van Dorst
Naam en adres opdrachtgever: Waterschap Brabantse Delta
Contactpersoon: W. Hoebe
Bouvignelaan 5, 4836 AA Breda
Referentie aanvrager: projectnummer 800161
Akkoord voor uitgave: drs. ing. M.M.A.M. (Marcel) van Dorst

Paraaf:

Ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Tiel onder nr. 30232690

- Postbus 183
4100 AD Culemborg
- Telefoon: 0345-523130
Fax: 0345-523990
- info@bwz-ingenieurs.nl
www.bwz-ingenieurs.nl

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Doelen	5
3.	Beheergebied en beherende partijen	5
4.	Algemene richtlijnen - eisen	6
5.	Beheerelementen	7
5.1	Nat profiel Kibbelvaart	7
5.2	Oevervegetatie Kibbelvaart	7
5.3	Verbindingsruigte	7
5.4	Grasland / beheerpad	8
5.5	Struweel en bomen	8
5.6	Poelen	9
5.8	Duikers	9
5.10	Bruggen (niet eigendom van waterschap Brabantse Delta)	9
5.11	Hekwerken	10
5.12	Raster	10
5.13	Stuw	10
5.14	Ontwateringssloten drainage (categorie B-schouwsloot)	10
5.15	Zwerfvuil	11
	Bijlagen	11
	Bijlage 1: Percelen en nummering beheerplan	11
	Bijlage 2: Rijrouting waterschap nieuwe situatie	11
	Bijlage 3: Kosten beheer en onderhoud per perceel	11

1. Inleiding

In dit beheer- en onderhoudsplan is beschreven op welke wijze het beheer en onderhoud van de ecologische verbindingszone Kibbelvaart-Halderberge gaat plaatsvinden na realisatie. Ook is vastgelegd wie voor het beheer en onderhoud verantwoordelijk is.

De EVZ Kibbelvaart-Halderberge wordt aangelegd met als doel om een natte ecologische verbindingszone te vormen tussen EVZ Kibbelvaart I (Etten-Leur) en EVZ Zwarte Sloot (Rucphen). Deze laatste twee EVZ's zijn reeds gerealiseerd. De EVZ moet functioneren voor de aangewezen doelsoorten en heeft geen floristische doelen. Dit heeft een groot effect op de manier van beheren. Het maaisel wordt wel afgevoerd, maar er is geen specifieke verschrallingsdoelstelling. Het tijdstip en de fasering van het maaien is gebaseerd op de waterhuishoudkundige functie en de doelsoorten en niet op het vergroten van floristische biodiversiteit.

Het huidige beheer van de Kibbelvaart door het waterschap is al ecologisch en bestaat uit jaarlijks gefaseerd schonen/maaien waarbij blokken vegetatie ongemoeid blijven. Dit sluit aan op wat nodig is voor de doelsoorten en optimaliseert de EVZ op delen waar geen gronden aangekocht zijn en waar het huidige beekprofiel gehandhaafd blijft.

2. Doelen

De primaire doelen waarop het beheer en onderhoud van de EVZ zich richt zijn:

- waterhuishoudkundige functie (waarborgen waterafvoer);
- waterberging;
- geschiktheid voor de aangewezen doelsoorten.

De aangewezen doelsoorten voor de EVZ zijn:

Amfibieën:	algemene amfibieën (Gewone pad, Poelkikker, Meerkikker, Bastaardkikker, Bruine Kikker, Kleine watersalamander), Alpenwatersalamander, Vinpootsalamander (alleen traject A58-Heistraat);
Kleine zoogdieren:	Bunzing, Wezel, Hermelijn, Egel
Struweelvogels:	Roodborsttapuit, Patrijs

3. Beheergebied en beherende partijen

Waterschap Brabantse Delta

De Kibbelvaart heeft de status categorie A-watgang. Hierdoor ligt de verantwoordelijkheid voor het beheer bij het waterschap. Na herinrichting is het waterschap verantwoordelijk voor het beheer van het natte deel van de EVZ; Kibbelvaart, vegetatiestrook en poelen.

Gemeente

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van het droge deel van de EVZ; ruigte, beheerpaden, rasters, hekwerken, recreatieve voorzieningen.

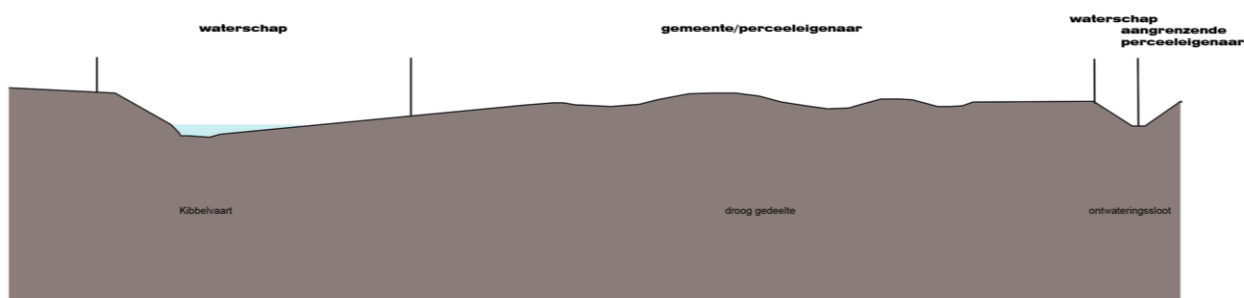
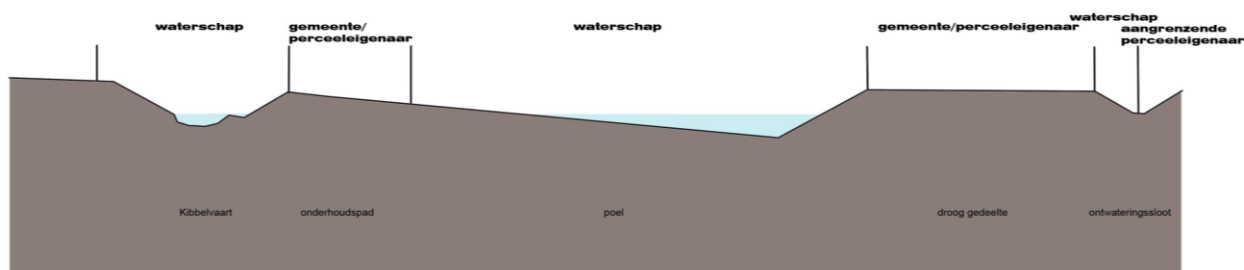
Particulieren

Percelen H1422 (Rokx) en H1851 (v.d. Kaa) blijven in particulier eigendom, waarbij de eigenaar verantwoordelijk is voor het beheer. Dit beheer is volgens voorschriften uit dit beheer- en onderhoudsplan en sluit daarmee aan op de doelstellingen en op het beheer van de gehele EVZ. De borging van het toekomstig beheer conform het beheer- en onderhoudsplan is gewaarborgd met een privaatrechtelijke overeenkomst (kwalitatieve verplichting)

4. Algemene richtlijnen - eisen

Het ontwerp EVZ Kibbelvaart is optimaal afgestemd op de eisen vanuit beheer en onderhoud. Deze eisen zijn:

- beheer WS: natte profiel vanaf insteken (A-watergangen, en poelen);
- beheer gemeente Halderberge: droge deel EVZ;
- regulier onderhoud één keer per jaar, aan één zijde;
- beheer overige watergangen (B en C) aanliggende eigenaren;
- onderhoudspaden zijn 5 meter breed, maximaal talud 1:10, drooglegging van minimaal 30cm t.o.v. GLG;
- rondom opgaande beplanting 5 meter vrijhouden;
- in te zetten materieel uitmaaaien watrgang en nvo (?) heeft bereik van 8 meter;
- in te zetten materieel overige beheergroepen met trekker met front- en zijmaaier;
- hoofddoelen EVZ: watervoerend, waterberging en geschiktheid doelsoorten;
- overige beheer Kibbelvaart blijft als huidige situatie, eventueel fasering beheer afstemmen op faseringen in te richten percelen.

5. Beheerelementen

5.1 Nat profiel Kibbelvaart

Het natte profiel van de Kibbelvaart blijft ongewijzigd. De primaire functie van het natte profiel is het afvoeren van water. Door middel van beheer wordt deze functie gegarandeerd.

Beheer:

<i>Activiteit:</i>	<i>maaïen en afvoeren</i>
<i>Frequentie en fasering:</i>	<i>jaarlijks 1 keer</i>
<i>Tijdstip:</i>	<i>september – november</i>
<i>Beheerder:</i>	<i>waterschap</i>

5.2 Oevervegetatie Kibbelvaart

Langs het natte profiel van de Kibbelvaart worden natuurvriendelijke oevers gerealiseerd. Op deze oevers moeten diverse vegetatietypen zich gaan afwisselen. Om dit te bereiken wordt jaarlijks 50% van de oppervlakte van de oever gemaaid. Zo wisselen zones met onder andere éénjarig riet en zones met overjarig riet zich af.

Beheer:

<i>Activiteit:</i>	<i>maaïen en afvoeren</i>
<i>Frequentie en fasering:</i>	<i>jaarlijks, 50%</i>
<i>Tijdstip:</i>	<i>november</i>
<i>Beheerder:</i>	<i>waterschap</i>

5.3 Verbindingsruigte

Ruigten zijn begroeiingen van hoog opschietende, overjarige kruiden. Dit natuurdoeltype staat ecologische gezien tussen grasland en bos of struweel in. De ruigten langs de Kibbelvaart hebben een lintvormige structuur en ontstaan op een variërende maaiveldhoogte en met extensief beheer. De verbindingsruigten bestaan uit meerjarige hoog opschietende kruiden en enkele struiken. Botanisch gezien heeft verbindingsruigte weinig waarde en heeft het de functie als droge ecologische verbindingsruigte ten behoeve van de migratie van bepaalde fauna, waaronder de doelsoorten. De bloeiende ruigtekruiden zijn van grote betekenis voor insecten als voedselbron en overwinterplaats.

Beheer:

<i>Activiteit:</i>	<i>maaïen en afvoeren</i>
<i>Frequentie en fasering:</i>	<i>jaarlijks, 1/3</i>
<i>Tijdstip:</i>	<i>oktober – november, herfstmaaïen i.v.m. doelstellingen fauna</i>
<i>Beheerder:</i>	<i>gemeente / perceeleeigenaar</i>

5.4 Grasland / beheerpad

De beheerpaden bestaan uit grazige vegetatie, ingezaaid met een inheems grasmengsel. Deze droge tot vochtige graslanden bestaan uit allerlei soorten vaste planten met een dominantie van grassen. Deze zijn van belang voor insecten, vogels en amfibieën. De beheerintensiteit is gebaseerd op het ontwikkelen van een grasachtige vegetatie zonder ongewenste verruiging. Deze intensiteit zorgt voor een jaarrond toegankelijkheid van de paden door beheervoertuigen en eventueel te voet.

Beheer:

Activiteit:	<i>maaien en afvoeren</i>
Frequentie en fasering:	<i>1 x per jaar, 100%</i>
Tijdstip:	<i>sept – half okt</i>
Beheerder:	<i>tussen insteek Kibbelvaart – Waterschap</i> <i>buiten insteek Kibbelvaart – gemeente / perceeleigenaar</i>

5.5 Struweel en bomen

Het struweel in de EVZ bestaat uit struiken en een enkele boom waarvan de soortenkeuze is afgestemd op bodem, waterhuishouding en natuurlijk voorkomen. De hoogte van het struweel is 2 tot 5 meter.

Eisen aan beplanting:

Bodem: zandig / kalkarm / broekveen op +/-0.5 –mv.

Landschappelijk: soorten van beekdalen

De aan te planten soorten zijn:

Soorten (inheems gebiedseigen) voor boomgroepen en solitaire bomen:

1. *Gewone es – Fraxinus excelsior*
2. *Zwarte els - Alnus glutinosa*
3. *Zomereik - Quercus robur*
4. *Fladderiep – Ulmus laevis*
5. *Lijsterbes - Sorbus aucuparia*

Soorten (inheems gebiedseigen) voor struweel struiken:

1. *Gewone hazelaar - Corylus avellana*
2. *Eenstijlige Meidoorn – Crataegus monogyna*
3. *Gelderse roos – Viburnum opulus*
4. *Gewone vlier – Sambucus nigra*
5. *Gewone vogelkers – Prunus padus*
6. *Hondsroos – Rosa canina*
7. *Wilde Kardinaalsmuts – Euonymus europaeus*
8. *Zwarte bes – Ribes Nigrum*

Beheer struweel 1^e – 4^e jaar na aanplant:

Activiteit :	<i>uitmaaien en afvoeren</i>
Frequentie en fasering :	<i>jaarlijks, 100%</i>
Tijdstip:	<i>oktober – november, herfstmaaien i.v.m. doelstellingen fauna</i>
Beheerder:	<i>gemeente / perceeleigenaar</i>

Beheer struweel:

<i>Activiteit:</i>	<i>afzetten</i>
<i>Frequentie en fasering:</i>	<i>1x per 3 jaar, 30%</i>
<i>Tijdstip:</i>	<i>Uitdunnen na selectie en quick scan ecoloog, Vanaf half juli – half maart</i>
<i>Beheerder:</i>	<i>gemeente / perceeleigenaar</i>

Beheer bomen:

<i>Activiteit:</i>	<i>extensief, snoei wanneer nodig bv beheerpaden vrij houden</i>
<i>Frequentie en fasering:</i>	<i>-</i>
<i>Tijdstip:</i>	<i>na constatering tijdens schouw Vanaf half juli – half maart</i>
<i>Beheerder:</i>	<i>gemeente / perceeleigenaar</i>

5.6 Poelen

Een poel is een geïsoleerde plas die geschikt is als voortplantingsgebied voor amfibieën. De glooiende oevertaluds zijn begroeid met moerasvegetatie overgaand in de ruigtevegetatie of grasland. De poelen hebben een waterdiepte van gemiddeld 1 meter en zullen hierdoor relatief langzaam dichtgroeien.

<i>Activiteit:</i>	<i>schonen vegetatie en afvoeren</i>
<i>Frequentie en fasering:</i>	<i>1x per 5 jaar, 50%</i>
<i>Tijdstip:</i>	<i>half augustus – half oktober</i>
<i>Beheerder:</i>	<i>waterschap</i>

<i>Activiteit:</i>	<i>uitbaggeren / herstel oorspronkelijke profiel en diepte</i>
<i>Frequentie en fasering:</i>	<i>1x per 10 jaar, 50%</i>
<i>Tijdstip:</i>	<i>half augustus – half oktober</i>
<i>Beheerder:</i>	<i>waterschap</i>

5.8 Duikers

De duikers dienen vrij te blijven van verstoppingen door (drijf)vuil. Met name na het maaien van oevervegetaties langs Kibbelvaart en sloten kan er maaisel in het water terechtkomen en voor opstoppen zorgen. Het vuil dient verwijderd en afgevoerd te worden.

<i>Activiteit:</i>	<i>controle en doorspoelen</i>
<i>Frequentie en fasering:</i>	<i>1x jaar, 100%</i>
<i>Tijdstip:</i>	<i>september - oktober</i>
<i>Beheerder:</i>	<i>waterschap</i>

5.10 Bruggen (niet eigendom van waterschap Brabantse Delta)

In het beheergebied ligt een bestaande betonnen brug en wordt door een particulier een brug verwijderd en mogelijk een nieuwe brug aangebracht (hangt af van vergunning). De brug wordt gecontroleerd medio september op slijtage en beschadigingen en zo nodig gerepareerd (???). De

eigenaar van een brug is verantwoordelijk voor het onderhoud van de constructie. Rondom de bruggen worden de randen gelijktijdig met de maaironden bijgemaaid met een bosmaaier ter voorkoming van ongewenste verruiging / verhouting.

<i>Activiteit:</i>	<i>controle</i>
<i>Frequentie en fasering:</i>	<i>1x jaar, 100%</i>
<i>Tijdstip:</i>	<i>september</i>
<i>Beheerder:</i>	<i>particulier (bestaande brug) / particulier (nieuwe brug)</i>

5.11 Hekwerken

De hekwerken bestaan uit stalen poorten tussen twee bielzen. Een aantal is voorzien van houten wangen. De hekwerken worden gecontroleerd medio september op slijtage en beschadigingen en zo nodig gerepareerd. Rondom de hekwerken worden de randen gelijktijdig met de maaironden bijgemaaid met een bosmaaier ter voorkoming van ongewenste verruiging / verhouting.

<i>Activiteit:</i>	<i>controle en repareren indien nodig</i>
<i>Frequentie en fasering:</i>	<i>1x jaar, 100%</i>
<i>Tijdstip:</i>	<i>september</i>
<i>Beheerder:</i>	<i>gemeente / perceeleigenaar</i>

5.12 Raster

De rasters bestaan uit acacia ronde palen met twee puntdraden. De rasters worden gecontroleerd medio september op beschadigingen en zo nodig direct gerepareerd.

<i>Activiteit:</i>	<i>controle en direct repareren indien nodig</i>
<i>Frequentie en fasering:</i>	<i>1x jaar, 100%</i>
<i>Tijdstip:</i>	<i>september</i>
<i>Beheerder:</i>	<i>gemeente / perceeleigenaar</i>

5.13 Stuw

In de Kibbelvaart staat een bestaande kantelstuw. Deze blijft functioneren na inrichting.

<i>Activiteit:</i>	<i>controle</i>
<i>Frequentie en fasering:</i>	<i>1x jaar, 100%</i>
<i>Tijdstip:</i>	<i>september</i>
<i>Beheerder:</i>	<i>waterschap</i>

5.14 Ontwateringssloten drainage (categorie B-schouwsloot)

Enkele aangrenzende percelen zijn voorzien van drainage. Om deze ontwatering in de toekomst te garanderen wordt een ontwateringssloot tussen EVZ en agrarisch perceel gegraven waarin het water uit de drainage wordt opgevangen en aangesloten wordt op een bestaande watergang;

Ontwateringssloot:

<i>Activiteit:</i>	<i>maaïen en afvoeren</i>
<i>Frequentie en fasering:</i>	<i>1x jaar, 50% conform Keur categorie B watergang schouwsloot</i>
<i>Tijdstip:</i>	<i>oktober – november</i>
<i>Beheerder:</i>	<i>aanliggende perceeleigenaren</i>

5.15 Zwerfvuil

Vanuit de omgeving en als gevolg van hoogwaterpieken in de Kibbelvaart komt zwerfvuil in de EVZ. Het zwerfvuil wordt jaarlijks geheel verwijderd om vervuiling in het maaisel zo minimaal te houden.

<i>Activiteit:</i>	<i>controle en opruimen</i>
<i>Frequentie en fasering:</i>	<i>1x jaar, 100%</i>
<i>Tijdstip:</i>	<i>augustus</i>
<i>Beheerder:</i>	<i>gemeente / perceeleigenaar</i>

Bijlagen

Bijlage 1: Percelen en nummering beheerplan

Bijlage 2: Rijrouting waterschap nieuwe situatie

Bijlage 3: Kosten beheer en onderhoud per perceel